

KİŞİ ADLARI-SİYASAL EĞİLİM İLİŞKİSİ: MERSİN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

PEOPLE'S NAMES-POLITICAL TRENDS RELATIONSHIP: MERSIN UNIVERSITY SAMPLES

Cemal ALTAN¹

Öz

Ad verme bireyin tanınmasını, diğer bireylerden ayırt edilmesini sağlayan bir belirleyici unsur olduğu gibi, aynı zamanda ailelerin kültürlerinin sonraki nesillere aktarılmasını sağlayan bir taşıyıcı aktördür. Ailelerin kültürü dediğimiz de yine toplumun sahip olduğu değerler ve normlardır. Toplumlar sahip oldukları kültürleri yaşatmak isterler. Yaşatmanın bir yolu da ad vermedir. Bu yolla toplumlar, toplumsal dinsel ve tarihsel kültürleriyle birlikte siyasal kültürlerini de ad verme yoluyla sonraki nesillere aktarmaya çalışırlar. Bu nedenle de toplumların sahip olduğu değerler zamana ve mekana bağlı olarak değiştiği için, kişi adları da zamana ve konjoktöre göre değişir. İçinde bulunulan zaman dilimi ve sahip olunan kültürel değerler, adların verilmesinde önemli rol oynar. Bir çok faktör gibi siyasal kültür de ad vermede etkili olmaktadır. Aileler ve biraz daha geniş tutarsak toplumun sahip olduğu etkin ve baskın siyasal değerler, ad vermede çok etkili olmaktadır. Örneğin, sevilen bir siyasal kişiliğin adından etkilenilerek çocuklara ad verme, ya da bir partinin değerlerini benimseyen bir ailenin o partinin önde gelen adlarını çocuklarında yaşatmak istemesi çok karşılaşılan bir durumdur. Ayrıca partilerin savundukları değerleri benimseyen aileler, çocuklarının da benzer kültürü devam ettirmesini istedikleri için, o kültürde çokça kullanılan adları çocuklarına verme eğilimindedirler.

Anahtar Kelimeler: Ad Verme, Siyasal Kültür, Din-Siyaset İlişkisi

Abstract

The naming is a determining factor that distinguishes the recognition of the individual from other individuals, as well as a carrier actor that allows the cultures of their families to be passed on to the next generation. The culture of the family is also the values and norms that society has. Societies want to keep their cultures alive. A way of living is also naming. In this way, societies try to convey their political cultures, along with their social religious and historical cultures, to the next generations by name. For this reason, because the values that society possesses change according to the time and place, the names of people also change according to time and conjointly. The time frame and the cultural values held play an important role in giving names. Like many other factors, political culture is influential in naming. Effective and dominant political values that have a family and a somewhat broader society are very influential in naming. For example, it is very common to be influenced by the name of a loved political person to name children, or to have a family member of the values of a party live in their children's leading names. In addition, families who accept the values that the parties defend are inclined to give their children the names that are widely used in their culture, because they want their children to maintain a similar culture.

Keywords: Naming, Political Culture, Religion-Politics Relation

¹ Doç.Dr., Mersin Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi Bölümü, caltan97@gmail.com

KİŞİ ADLARI- SİYASET İLİŞKİSİ

Ad verme hemen hemen tüm toplumlarda ve tarihin bütün dönemlerinde önemsenen ve üzerinde kafa yorulan bir konu olmuştur. “Yeryüzünde ad verme olgusundan yoksun tek bir topluluk ve toplum görmek mümkün değildir. Doğada canlı cansız olan her nesne ile olayın, hatta düşünce ürünlerinin muhakkak birer adı vardır. Hayvanlar adlarıyla çağrılırlar. Bitkilerin birer adı vardır. Doğanın her kesimi adlandırılmıştır. Bu ad verme olgusu, insanla beraber doğmuş, onunla birlikte yaşantısını sürdürmüş, tarih boyunca evrimleşerek basit bir ad verme olgusu durumundan çıkararak, her topluluk ve toplumun yapı ve anlayışına uygun bir şekilde çok aşamalı, her aşaması sayısız gelenek, görenek ve uygulamalardan oluşan dev bir “folklor olayı” durumuna dönüşmüştür” (Acıpayam, 1992:1).

Ad, sadece bir kişiyi bir başkasından ayırt etmek için kullanılan bir işaret değil, kendisine çok önemli anlamlar yüklenen bir kültür taşıyıcısı olarak görülmektedir. “Kişi adları, insanın kültürel ve bireysel kimliğini yansıttasının yanında, insanoğlunu belirli kılarak kargaşayı, karışıklığı, yanılma ve yanlışlığı önler, kişilerarası ilişkileri düzenler” (Örnek, 2000). “Kişi adları, dil sosyolojisi açısından incelendiğinde bir toplumda veya grupta sosyokültürel süreç ve yapıların anlaşılmasına yardımcı olur” (Çelik, 2005). Adların sosyolojik, psikolojik, tarihsel yönleri bugüne kadar çok araştırılmamıştır (Balcı, 2014:110). Özellikle ad vermenin siyasal kültüre ilişkin yönü ise hemen hemen hiç çalışılmamıştır. Halbuki, siyaset toplumsal yapının ve toplumsal kültürün en önemli konusudur. Bireylerin çocuklarına siyasal etkiler altında kalmadan ya da güncel siyasetten kendilerini soyutlayarak ad vermeleri çok da kolay değildir.

“Geçmişte adlara büyük bir önem verilmiş, adların büyüğü ve gizemli bir gücünün olduğuna inanılmış ve bu günümüze kadar süregelmiştir. Dolayısıyla adları sadece insanları tanıyabilmemize ve onları tanımamıza yarayan sözcükler değil, aynı zamanda kişi ile adı arasında önemli ve gizemli bir bağ kuran araçlar olarak değerlendirmeliyiz. Ad, kişiyle adeta özdeşleşir ve onun bir parçası olur. Bir çok yönden kişiyi etkiler ve onun kişiliği, karakteri üzerinde önemli bir rol oynar” (Balcı, 2014:111).

“Kişi adları, yer adları gibi bir milletin geçmişini kültür düzeyini, dini inancını ve dünya görüşünü araştırmak açısından önemlidir (Abdurrahman, 2004:124)”. Adlar ve dolayısıyla kişi adları içinde yaşanan toplumun örf ve adetlerinin izlerini taşır (Gül, 2000:55). Bu nedendir ki toplumlarda kişi adları konjonktürelidir. Tarihsel süreç içinde farklı dönemlerde farklı adlar ön plana çıkmaktadır. Bu açıdan “literatür açısından kişi adları, zengin bir geçmişe sahiptir (Uysal, 2012:237). Örneğin İslamiyet öncesi Türklerde özellikle İlk Büyük Türk Devleti olan Hun Devletinde daha çok Çince adların kullanıldığını, daha sonra Büyük Hun Devletinin yıkılmasından sonra ortaya çıkan siyasal belirsizlik ve kargaşa döneminde farklı kişi adlarının kullanılmaya başlandığını, özellikle Göktürk ve Uygur kabilelerinde ve özellikle II.Göktürk Devleti yerine kurulan Orhun Uygur Kağanlığı döneminde Uygurların bilim gücünü doğa güçlerinden daha üstün görmeye başlamalarıyla birlikte kişi adlarında da belirgin bir değişimin ortaya çıktığını görüyoruz. Bu dönemde en çok kullanılan adlar şunlar olmuştur: Köl-bilge, Köl-öge, Bilge-köl, Bilge Kağan ve Böğü Kağan (Abdurrahman, 2004:126). Daha sonra Böğü Kağan’ın etkisiyle Orhun-Uygur Kağanlığı döneminde üst düzey bürokratlar, bir tüccar dini olan Manihaizmi benimsediler. Uygur adlarına böylece bu dindeki bazı adlar da karışmaya başladı. Böğü-Kağandan sonra başa geçen yöneticiler, Manihaizmin sembolü olan “ay” kelimesini adlarına eklemeye başladılar. Örneğin 789-790 yılları arasında ülkeyi yöneten kağanın tam ismi Ay Tengride Kut Bulmuş Külüg Bilge Kağan idi. Aslında IX-XII. Yüzyıllar arasında Manihaizmi kabul etmeden önce Uygur Türklerinde Budizm adeta altın çağını yaşıyordu. Bu dönemde Türk çocuklarına Buda dinindeki ilahların, kurtarıcılarının ve Buda dini için önemli olan şahsiyetlerin adları verilmeye başlandı. Örneğin,

Toymın (rahip), Burkan, Açarı (Hazret), Açıta, Ratna, gibi. 840-850’li yıllardan sonra Türklerin İslam Diniyle tanışmalarıyla birlikte Adlarda da önemli bir değişim görülmektedir. İslam Diniyle tanışma Türk kültürü açısından temel dönüm noktalarından biri olmuştur. Kültürel etkileşim kendini ad vermede de göstermiştir (Abdurrahman, 2004:12124-129). Türklerin İslamiyetle tanışmasından sonra Adlar daha çok Arap ve Fars kültürünün etkisinde kalarak değişmiştir. “Anadolu Selçuklularının Farsçayı resmi dil olarak kabul etmeleri, daha önce dilimizde başlamış olan Farsça etkisinin hızlanmasını sağladı. İlk olarak hükümdarlara Keyhüsrev, Keykubat gibi adlar verilmeye başlandı” (Acıpayamlı, 1992: 2). İslam kültürüyle birlikte Çocuklara Allahın sıfatları, Hz. Peygamberin ve ashabının, önemli dini şahsiyetlerin, Kuran-ı Kerimdeki bazı surelerin adları verilmeye başlandı (Karahana, 2009: 18). Bu çok önemli bir değişimdi. Bu değişimi Rasyonel şu şekilde ifade etmiştir: ”...Fakat Türk kavimlerinin tarihinde ancak kısa bir rol oynayan öbür dinlere oranla İslam dini, orijinal Türk adlarını daha büyük ölçüde silmiştir” (akt.Balta, 2013: 197). İslamiyete geçişle birlikte, Türk ad geleneğindeki tutum ve anlayış değişmiş, aynı zamanda ad haznesinde de dinsel motifler yaygınlaşmıştır (Çelik, 2007:7). Günümüzde de dini adlar yoğun bir şekilde kullanılmakla birlikte ad bilimine yeni güncel “moda adlar” da eklenmeye başlamıştır.

Yukarıda kısaca tarihçesi verilen Türk ad kültürü, istikrarlı bir şekilde kimliği belirleyici ve tanımlayıcı bir özelliğe sahip olduğu görülebilir. “adların sosyo-kültürel gerçekliğe ilişkin olarak geleneksel aile yapısına uyum, geleneğin devamı, gelenekten kopuş, farklı düşünce, ideoloji ve dünya görüşünü (Liberal, muhafazakarlık, dindarlık, çağdaşlık) teyit etme gibi kimliksel bir boyutunun olduğu anlaşılmaktadır” (Çelik, 2007:9).

Sosyal, ekonomik, kültürel şartlar, aile yapısındaki değişim, yaşam tarzları, siyasal yapıda ve siyasal sistemin işleyişindeki değişim, adların hem verilmiş biçimini hem adın verilmesinde etkili olan faktörleri değiştirmekte, hem de çekirdek aileye geçişle birlikte ad verme hakkını neredeyse sadece anne ve babaya vermektedir. Modern yaşamla birlikte Ailelerin içlerine kapanmaları, büyüklerin hatıralarını yaşatmak anlamında çocuklara aile büyüklerinin adlarının verilmesi geleneğini yok etmeye başlamıştır. Geleneksel yapıya değişime uğradığı için yine çocuklara geleneksel adlar yerine artık yavaş yavaş moda adlar verilmeye başlanmıştır.

Sonuç olarak, ad vermede etkili olan faktörler değişmeye başlamıştır. Bu değişim hızlı bir şekilde devam edecek gibi de görünmektedir. Ad kültüründeki değişimin göstergelerine baktığımızda ilk göze batan özellik, dinin toplumsal ağırlığının zayıflaması yani laik yapının ağır basmasıyla birlikte ad vermede de dinin etkisinin azalmasıdır. Daha önceleri ad verilirken adın dini olması ve böylece çocuğun da bu ada yakışır bir yaşam sürmesi ve böylece dini kültürün devam ettirilmek istenmesi nedeniyle, çocuklara dini adlar verilmesine dikkat edilirdi. Bu olmasa bile çocuğa en azından bir dini ön ad verilirdi. Böylece bir şekilde ad vermede dini motiflerin olmasına dikkat edilirdi. Ancak günümüzde din kültürünün pratik yaşamda zayıflamasıyla birlikte popüler adlar da yaygınlaşmaya başlamıştır. (örneğin Çelik’in Konya araştırmasında elde ettiği bulgulara göre kız adları arasında Ayşe, Zeynep, Fatma gibi geleneksel dini adlar öne çıkarken, bunların yanına şimdi Merve, Elif, Esra Büşra, Tuğba, Betül, Dilara gibi kulağa hoş gelen popüler adlar da kullanılmaya başlanmıştır) (Çelik, 2007:12). Nasıl ki, zamanla Türk adları, İslamiyetin Türkler arasında yaygınlaşmasıyla birlikte yerini Arap ve Farsça dini adlara bıraktıysa ve Türk adları sadece köylerde ve şehirlerin eğitimsiz kesimlerinde kullanıldıysa; aynı şekilde günümüzde de dini adlar yavaş yavaş yerini daha moda adlara bırakmış ve yine dini adlar sadece köylerde ve şehirlerin eğitimsiz bölgelerinde zayıflayarak kullanılmaya devam etmektedir (Başgöz, 1983:2012).

Özetlemek gerekirse; yakın zamanda dini ad verme kültüründeki değişimi 3 farklı döneme ayırabiliriz:

1. Dini ad verme kültürünün çok güçlü olduğu dönem: Bu dönem daha çok batıya yaklaşmanın henüz başlamadığı ya da daha yeni başladığı dönem. (Cumhuriyetin kuruluşundan Demokrat Partinin iktidarına kadar olan dönem).
2. Batı kültürüyle tanışmayla birlikte dini kültürün zayıflamaya başladığı dönem: Bu da 1980'e kadar olan dönem.
3. Kentleşmenin hızlı artışı ve bireyci kültürün yaygınlaştığı dönem: 1980'ler sonrasında yaşanan hızlı kentleşme süreci toplumsal kültürü hızlı bir şekilde dönüştürmüş, bireylerin ad verme gerekçelerinde de bu değişime ayak uydurulmuştur. Böylece çağa uygun olarak yeni popüler adlar tercih edilmeye başlanmıştır.

Kentleşmenin ad vermede yarattığı değişime birkaç şey daha eklemekte yarar vardır. Kentleşmeyle birlikte ad kültürü de önemli oranlarda değişime uğramıştır. Bu değişimin en önemli nedeni kente göç edenlerin kentteki üst sınıflara öykünmeleri, yukarı sınıflara dahil olma özlemi ve statü yükseltme çabası kentte yaygın olan adların kullanımını arttırmıştır. Böylece dini adlardan biraz daha uzaklaşmış olmaktadır.

Daha önce kadere mesaj vermek ya da bir temenni amacıyla ad verilirken, artık günümüzde çocuğun ileride oluşturacağı ilişkiler göz önüne alınarak ad verilmektedir. (Çelik, 2007:129). Yani pragmatist-rasyonel ad verme yaygınlaşmaktadır.

Kültürün dinamikliği nedeniyle ad verme kültüründe değişim hızlanarak devam etmektedir. Günümüzde hala dini ve geleneksel adların oranı kayda değer düzeydeyken, çok yakın bir gelecekte bu oranın çok düşeceği öngörülmektedir. Örneğin Balıkesir Üniversitesi öğrencileri üzerinde Süheyla Sarıtaşın yaptığı bir çalışmada, ankette öğrencilere sorulan sorulardan biri kendi çocukları olduğunda çocuklarına hangi adı vermek istedikleri şeklindeydi. Öğrencilerin çoğunlukla daha popüler adları belirttikleri görülmektedir (Sarıtaş, 2009:432).

Adların Sınıflandırılması

Ad vermede çok farklı etkenlerin rol oynadığını görüyoruz. Bu nedenle de çok farklı akademisyen ve sosyolog tarafından çok farklı sınıflandırmalar yapılmaktadır. Örneğin Rasony, Türk ad sistemini 7 ana başlık altında toplamaktadır. Bunlar; Totemistik adlar, ruhlara ya da yaratıcıya işaret verme amacıyla adlandırma, Çocuğun doğduğu zaman ve mekanla ilgili rastlantıları ad olarak verme, Kadere mesaj anlamında adlar, Güzel duyguları ve tabiattaki güzellikleri yansıtan adlar ve rütbe ve unvan adları (Rasony, 1988:22).

Yine Seyyare Duman, ad verme nedenlerini 3 kategoriye ayırır. Psikolojik etkenler, sosyolojik etkenler, Dinsel etkenler (Duman, 1991:41).

Hilal Kalkandelen, "kaynakları bakımından, Allah adlarıyla ilgili olanlar "abd" ile "Allah" sözü ile oluşturulanlar, Hz. Muhammedin ve yakınlarının adları, cennet ile ilgili adlar, din büyüklerinin adları Kuran-ı Kerim ile ilgili adlar, Kabe ile ilgili adlar, süre adları, ülke adları, deniz, ırmak, göl adları, ağaç adları çiçek adları, bitki adları gök ile ilgili adlar, hayvan adları, sebze ve meyve adları, boy adları, alet adları, müzik ile ilgili adlar, renk adları, sayı ile ilgili adlar, değerli taş adları, su ile ilgili olanlar, sevgi ifadeli adlar" şeklinde adları sınıflandırmaktadır (Kalkandelen, 2008:60).

Yöntem

Çalışmamızda 500 öğrenci üzerinde yüz yüze anket uygulanmış, Ancak bunlardan 430 tanesi değerlendirmeye alınmıştır. Anket formlarının bir bölümü eksik, bir bölümü çelişkili yanıtlar içerdiği için değerlendirmeye alınmamıştır. Anket uygulanan öğrencilerin seçiminde

tesadüfi örneklem yöntemi tercih edilmiştir. Ön lisans, Lisans ve hatta Yüksek lisans eğitimi verilen okullardan, okulların toplam öğrenci sayıları gözetilerek, tüm okullarda eşit temsiliyet sağlayacak şekilde öğrenci seçilerek anket yapılmıştır.

Çalışma sonucunda elde edilen veriler, SPSS programına yüklenmiş ve buradan elde edilen veriler tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, ad verme tekniklerinin çok farklı şekillerde sınıflandırıldığını söyleyebiliriz. Ancak bu çalışmada, bu hazır sınıflandırmalardan herhangi birini tercih etmek yerine, kendimiz yeni bir sınıflandırma yapma gereği duyduk. Çünkü çalışmamızın konusunu siyasal tercihle ad arasındaki ilişki oluşturduğu için, siyasal partilerin ideolojik yaklaşımlarına göre bir ad sınıflandırmasının daha doğru olacağını düşündük. Örneğin AKPARTİ, kendini muhafazakar demokrat olarak nitelendirmekte ve parti, her platformda dini motifleri ön plana çıkarmaktadır. Bu anlamda AKPARTİ'nin diğer partilere kıyasla dini değerlere daha fazla önem verdiğini söyleyebiliriz. Bunun gerçekten toplumda da böyle görülüp görülmediğini kontrol etmek için “dini adlar” diye bir kategori oluşturmamız gerekli oldu. Yine özellikle MHP ve HDP gibi partilerin daha çok gücü sembolize eden hayvan adlarını taşıyan insanlardan daha fazla oy alabileceğini/alamayacağını test etmek için hayvan adlarını ve buna doğayı andıran çiçek ve doğa olaylarını ifade eden adları ekleyerek “doğa/hayvan adları” kategorisini oluşturduk. Yine çalışmamızda özellikle AKPARTİ ve MHP, geçmişe/tarihe daha fazla vurgu yaptıkları ve muhafazakar bir çizgide oldukları için tarihte yaşamış önemli şahsiyetlerin adlarını taşıyan kişilerden gerçekten daha fazla oy aldıklarını/alamadıklarını ölçmek için “tarihi şahsiyetler” diye bir kategori oluşturuldu. Son olarak da her geçen gün dini ve tarihi şahsiyet adlarının azaldığını biliyoruz. Bu nedenle konjonktürel olarak bazı adların günümüzde çok popüler olduğunu, moda adların yaygınlaştığını söyleyebiliriz. Bu amaçla “Popüler Adlar” başlıklı bir başka kategori oluşturduk.

Çalışmamızın temel amacı, aile büyüklerinin çocuklarına ad verirken siyasi bir amaç güdüp gütmediklerini ve siyasi bir adla adlandırılan öğrencilerin adlarına uygun bir siyasal tercih yapıp yapmadıklarını ortaya koymaktır. Bunun için de Öğrencilerin adlarının aynı zamanda ailelerin siyasal, sosyal ve kültürel tercihleriyle belirlendiği ve çocukların da çoğunlukla buna uygun bir tavır sergiledikleri, çalışmamızın denencesidir. Bu denence yapılan anketle test edilmeye çalışılmıştır.

Ad Verme- Siyaset İlişkisi

“Özellikle siyasal çatışma kültürünün baskın olduğu dönemlerde çocuklara verilen adlar, siyasal eğilimlerin zihniyet ve gündelik hayat dünyasında yarattığı etkilere işaret ederken; zaman içerisinde cemaatçi, dinsel, patronaj ilişkilerinin yükselen değer haline geldiği dönemlerde bu sefer alt kimlik gruplarına göre belirlenen adların yaygınlaşması gündeme gelmiştir” (Çelik, 2007:9).

Adların yapısı, adların sosyolojik, tarihsel ve psikolojik yapısı üzerinde çok az da olsa çalışma yapılmıştır. Ancak ülkemizde adların siyasal/ideolojik boyutlarıyla ilgili çalışma hiç yapılmamıştır. Çalışmamız az da olsa bu alanda bir yol açma çalışmasıdır diyebiliriz.

“Adları sadece insanları tanımlayabilmemize ve onları tanımamıza yarayan sözcükler olarak değil, aynı zamanda kişi ile adı arasında önemli ve gizemli bir bağ kuran araçlar olarak değerlendirmeliyiz. Ad, kişiyle adeta özdeşleşir ve onun bir parçası olur. Birçok yönden kişiyi etkiler ve onun kişiliği, karakteri üzerinde önemli bir rol oynar. Sadece adı taşıyan kişiyi etkilemekle kalmaz, diğer insanları da etkiler. Adlar tarih, kültür, coğrafya, edebiyat, dil, dilbilim, halkbilim, etnografya, sosyoloji, psikoloji gibi birçok alanla yakından ilgisi ve ilişkisi olan ilginç bir alandır” (Balcı, 2014:110-111). Adlar belirtilen alanlar dışında belki en

az onlar kadar siyaset ile de çok yakından ilişkilidir. Çünkü ad verme nedenlerine baktığımızda çok sayıda insan politik liderlerin ve önemli siyasi şahsiyetlerin adlarını çocuklarına vermeyi tercih ederler. Ad verme gerekçeleri gittikçe değişmektedir. Bu da siyasal ve sosyal değişim nedeniyledir (Uysal, 2017:689).

Çizelge 1: Öğrencilerin Siyasal Tercih Dağılımı

Parti	Tercih sayısı	Oranı (%)
AKPARTİ	33	7.7
CHP	84	19.5
MHP	86	20
HDP	134	31.2
DİĞER	93	21.6
TOPLAM	430	100

Mersin Üniversitesinde 430 öğrenci üzerinde yapılan araştırmada, öncelikle öğrencilerin genel siyasal tercihleri sorulmuştur. Türkiye genelinden çok farklı siyasal sonuçlar çıkmıştır. AKPARTİ, son seçimlerde Türkiye genelinde %49.5 oranında oy almışken, Mersin üniversitesi öğrencileri arasında bu oran ancak %7.7 olmuştur. Türkiye genelinde %10.8 oy alan HDP'nin Mersin üniversitesi içindeki tercih oranı %31.2 olmuştur.

Bunun nedenleriyle ilgili çok fazla şey söylemek mümkündür. Ancak en önemli faktöre değinmekte yarar vardır. Mersin üniversitesinde okuyan öğrencilerin geldikleri bölgelere ve etkin kökenlerine baktığımızda daha çok Doğu ve Güneydoğu'dan gelen Kürt kökenli gençlerin olduğunu görüyoruz. Zaten bu öğrencilerin geldikleri bölgelerde HDP'nin oy oranı çok yüksektir. Dolayısıyla bu gençler, gittikleri yerlerde de çoğunlukla siyasal tercihlerini değiştirmemekte, hatta siyasi görüşlerini daha fazla koruma ve hatta daha rahat ifade etme yolunu seçmektedirler. Konsolide olup, birlikte hareket etmekte, partileriyle seçim dışı zamanlarda da ilişkilerini sürdürmektedirler. Ankete katılan öğrencilerden 147 (%34.2)'si Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinden gelmişlerdir. Yine Mersin'de ikamet ettiğini belirten öğrencilerden kayda değer bir bölümü Doğu ve Güneydoğu Anadolu kökenlidir.

AKPARTİ'nin Mersin üniversitesi öğrencileri arasında bu kadar düşük oy desteğine sahip olmasının nedeni de zaten AKPARTİ'nin Türkiye genelinde de en az oyunu gençlerden almasıdır. Özellikle 2002 AKPARTİ iktidarından öncesini hatırlamayan gençler arasında AKPARTİ'yi tercih edenlerin oranı diğer yaş gruplarına göre daha azdır. Aynı şekilde AKPARTİ oylarının içinde eğitim düzeyi açısından değerlendirme yaptığımızda da aynı sonuçla karşılaşmaktayız. AKPARTİ, ülke genelinde en az oyunu yüksek eğitim düzeyine sahip kişilerden almaktadır.

Çizelge 2: Öğrencilerin Parti Tercihleri- Ad Dağılımı

Parti Adı	Dini Adlar		Doğa/Hayvan Adları		Tarihi Şahsiyet Adları		Diğer/ Popüler Adlar		Toplam Tercih	
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
AKPARTİ	20	13.0	5	8.0	1	2.6	7	4.0	33	7.7
CHP	19	12.3	11	17.9	9	23.8	45	25.6	84	19.5
MHP	29	18.8	12	19.3	10	26.3	35	19.9	86	20.0
HDP	53	34.4	20	32.2	11	28.9	50	28.4	134	31.2
DİĞER	33	21.5	14	22.6	7	18.4	39	22.1	93	21.6
TOPLAM	154	100	62	100	38	100	176	100	430	100

Ad vermede dinin çok önemli etkisi vardır. İdris Nebi Uysal'ın Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi öğrencileri üzerinde yaptığı bir araştırmada öğrencilerin %24'ünün adlarının dini nedenlerle konduğu belirtilmiştir (Uysal, 2017:697).

AKPARTİ, Muhafazakar-Demokrat bir parti olarak diğer partilere göre icraatlarında dini motifleri daha fazla işlemektedir. Bu nedenle AKPARTİ, adları dini çağrışım yapan öğrencilerden, diğer öğrencilere göre daha fazla oy almaktadır. Tüm öğrenciler arasında sadece %7.8 oranında oy alabilen AKPARTİ, dini adlı öğrencilerin %13'ünden oy almaktadır. Bu oran diğer kategorilerdeki oranlardan bir hayli fazladır.

Tüm öğrenciler arasındaki oy oranına göre CHP, dini adlı öğrencilerden çok az oy almaktadır. Bu kategori içine Ali, Hasan, Hüseyin, Haydar gibi alevi inanç sisteminde çok yaygın olan adlar da dahil edilmiştir. Bunları çıkardığımızda CHP'nin oy oranı daha da düşük çıkmaktadır.

Bu kategoride MHP ve HDP,oylarını korumaktadır. Bunun temel nedeni de her iki partinin seçmen tabanının dine yakın mesafede durmalarıdır. Ancak CHP, dinle arasına mesafe koyduğu için dini isimli öğrencilerden göreceli olarak daha az oy almaktadır.

Gerek kulağa hoş gelen isim olduğu için çiçek ve güzel doğa olayları (Ayşegül, Gülistan, Yasemin, Deniz, Damla, Bulut), gerekse de güç kuvvet ifade eden hayvan adları (Kartal, Şahin, Ceylan) doğa/hayvan adları kategorisinde ele alınmıştır. Bu tür adları taşıyan öğrencilerden hemen hemen tüm partiler, ortalamaya yakın bir oranda oy almaktadırlar. Denebilir ki, bu kategoride tüm partilere oy verebilecek bireyler yer almakta, bu öğrencilere ad verilirken hiçbir siyasi amaç güdülmemekte ve her partinin seçmenleri arasında bu isimlere rastlanabilmektedir.

Tarihi şahsiyetler kategorisine Cem, Fatih, Alpaslan, Murat, Orhan gibi, devlet adamları, Ferhat, Züleyha gibi hikaye kahramanları, Emre, Sinan, Veysel gibi düşün adamları girmektedir. Çalışmamızın en ilginç sonuçlarından biri bu kategoride ortaya çıkmaktadır. Aslında beklenenin aksine bu tür isimli öğrencilerden en az desteği AKPARTİ almaktadır. Bu kategorideki isimler, daha çok MHP'ye ve son zamanlardaki değişimiyle milliyetçi bir kimliğe yaklaşan CHP'ye daha çok oy vermektedirler. Çünkü belirtilen tarihi şahsiyetlerin tümüne yakını Türk kültürünü temsil eden kişilerdir. Bu yönüyle de milli şahsiyetler olarak nitelendirilebilirler. HDP 'nin de bu tür adları taşıyan kişilerden göreceli olarak daha az oy almasının nedeni de budur. Güncel siyasette sürekli AKPARTİ'nin milliyetçi yönüne vurgu yapılmaktadır. AKPARTİ kendini Muhafazakar olarak nitelendirirken, aslında muhafazakarlığı daha çok dini muhafazakarlık olarak algılamaktadır. Parti tercih gerekçelerine baktığımızda AKPARTİ'ye oy veren seçmenlerin bir bölümü öncelikle dini hassasiyetlerle oy verirken, MHP'li seçmenin de bir bölümünün dini duygularla siyasete yaklaştığını, ancak milliyetçilik duygularının daha ağır bastığını ve birincil tercih etkeninin milliyetçilik olduğunu görüyoruz. Bu nedenle bu kategorideki isimlerden, MHP daha çok oy almaktadır. Bu tür tercihler aynı zamanda ailenin genel siyasi eğilimini de göstermektedir. Çünkü aileler, çocuklarına ad verirken milliyetçi duygularla hareket etmektedirler.

Diğer/popüler kategorisine önceki üç kategoriye girmeyen isimler ve popüler diyebileceğimiz moda isimler (Gizem, Utku, Mesut, Esra, Tuğçe, Beyza, Rojda, v.b.) girmektedir. Bu isimler çok derin dini ve tarihi anlamı olmayan, herhangi bir aile büyüğünde olmayan yeni ve geçici isimlerdir. Muhtemelen bu isimlere bir(kaç) nesil sonra rastlanmayacaktır. Bu tarz adların toplumda bu kadar çok yaygınlaşmasının nedenlerinin başında toplumun dini hassasiyetlerinin zayıflaması, çocuklara dini herhangi bir kavramı ya da kişiyi anımsatan bir adı verme isteğini azaltması gelmektedir. Yine bir başka neden olarak da aile yapısındaki değişim ileri sürülebilir. Geniş aile yapısının çözülmesi ve yerini çekirdek aile yapısına bırakmasıyla birlikte, aile içi otorite ilişkisi de değişime uğramıştır. Daha önce

aile büyüğü erkekler tek başlarına aile ile ilgili kararları dolayısıyla da çocuklara ad verme kararlarını verirken, artık yeni aile yapısında kararlar anne ve baba tarafından ortak ya da ebeveynlerden herhangi birinin kararıyla verilmektedir. Böyle olunca da geniş aile yapısının sahip olduğu geleneksel kültürel yapı (beraberinde milli, dini ve tarihi hassasiyetleri barındırmaktadır bu yapı), zayıflamaktadır. Yapının zayıflaması çocuklara verilen adlarda da kendini göstermektedir. Geleneksel adlar yerine daha çok güncel moda adlar çocuklara verilmektedir.

Doğaldır ki bu tür adlara sahip aileler geleneksel yapıdan az da olsa uzaklaştıkları için muhafazakar partilere verilen oylar da azalmaktadır. Buna karşın geleneksel yapıdan uzaklaşan modern batı kültürünü benimseyen partiler, bu popüler adlı kişilerden daha çok oy almaktadırlar. AKPARTİ, genel öğrenci kitlesinden %7.8 oranında oy alırken, bu kategorideki isimlerden %4 oranında oy almaktadır. CHP ise, genelde %19.3 oranında oy alırken, bu kategorideki öğrencilerden %25.6 oranında oy almaktadır.

Çizelge 3: Babaların Parti Tercih Dağılımı

Parti Adı	Dini Adlar		Doğa/Hayvan Adları		Tarihi Şahsiyet Adları		Diğer/ Popüler Adlar		Toplam Tercih	
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
AKPARTİ	36	23.5	11	17.5	6	15.8	20	11.4	73	17.0
CHP	25	16.3	10	15.9	10	26.3	53	30.1	98	22.8
MHP	30	19.6	12	19.0	9	23.7	35	19.9	86	20.0
HDP	50	32.7	20	31.7	8	21.0	50	28.4	128	29.7
DİĞER	12	7.9	10	15.9	5	13.2	18	10.2	45	10.5
TOPLAM	153	100	63	100	38	100	176	100	430	100

Çocukların siyasi tercihlerinin belirlenmesinde en önemli faktörlerden biri ailedir. Aileler, çocuklarına ad koyarken siyasi hassasiyetlerle hareket edebilirler. Zaten adların anlamı ve neden konduğu bilinirse, ailelerin siyasi eğilimleri de tahmin edilebilir. Biz de çalışmamızın bu bölümünde ailelerin siyasi tercihlerini ölçerek, ad vermede ne kadar siyasi hassasiyetlerle hareket ettiğini, çocuk büyüyüp kendi kararını verme yaşına geldiğinde ailesinin siyasi tercihlerinden bağımsız hareket edip etmediğini ortaya koymaya çalıştık. Dini adlar taşıyan öğrencilerin %13'ü AKPARTİ'ye oylarını verirken, babaların %23.5'i tercihini AKPARTİ'den yana kullanmaktadır. Yine öğrencilerin %12.ü CHP'ye oy vereceğini söylerken, babaların %16.3'ü CHP'ye oy vermektedir. MHP'ye ise öğrencilerin %18.8'i oy vereceğini söylerken, babalarda bu oran %19.6 olmaktadır. Babaların oy tercihlerinde bu üç parti açısından çocukların tercihlerine göre bir fazlalık söz konusu iken, HDP açısından bir eksiklik söz konusudur. Yani HDP babalardan daha az, öğrencilerden daha çok almaktadır. Burda asıl oy farklılığı "diğer" kategorisinde ortaya çıkmaktadır. Radikal partilerin içinde yer aldığı bu kategoride olan gençlerin oranı %21.5'e kadar çıkarken, Babalar arasında bu oran ancak %7.9 olmaktadır. Bunun çok fazla nedeni olmakla birlikte, en temel nedeni, gençlerin daha çok radikal partilere yönelme eğiliminde olmalarıdır. Bu, yaşın getirdiği doğal bir durumdur. Yaş ve siyaset ilişkisine baktığımızda 16-25 yaş grubundaki gençlerin, henüz "yerleşik hayata" geçmemiş olmaları, üniversite eğitimi, askerlik, iş arama gibi nedenlerle sürekli yer değiştirmeleri nedeniyle diğer yaş gruplarına göre daha az siyasete ilgi göstermektedirler (Öztekin, 2007:235). İlgi gösterenler ise önemli oranda radikal partilere yönelmektedir. Ancak orta yaş grubundakiler gelecek kaygısı taşıdıklarından, bakmakla yükümlü oldukları bir aileleri olduğundan belki de en önemlisi yaşamlarını kolaylaştırmak

için iktidara daha fazla yakın olmak ister, bu nedenle de daha çok merkez partilere tercih ederler. Hem siyasete daha çok katılır ve hem de mevcut sisteme yakın olmak isterler. Bu nedenle bu yaş grubundaki gençlerin orta yaşa gelmiş ebeveynleri, merkez partilere yakın durmaktadırlar.

AKPARTİ, MHP ve HDP çok az bir sapmayla doğa/hayvan adları taşıyan öğrencilerden, genel oy tercihlerine yakın oranda oy almaktadırlar. Bu kategorideki öğrencilerin babalarının da yine tercih oranları genel tercihlerine çok yakın olmaktadır. Ankete katılan 430 öğrencinin 73'ünün (%17) babası, doğa/hayvan adlı öğrencilerin %17'unun babası AKPARTİ'ye oy verdiğini söylemektedir. Dolayısıyla, bu kategorideki AKPARTİ oy tercihi, genel oy tercihine çok yakın olmaktadır. MHP için de aynı şeyi söylemek mümkündür. MHP genelde öğrenci babalarından %20 oy alırken, bu kategorideki isimleri taşıyan öğrencilerin babalarından çok az bir oy farkıyla %19 oranında oy almaktadır. CHP açısından ise durum biraz daha farklı görülmektedir. CHP, genelde ankete katılan öğrencilerin %22.8'sinin babasından oy alırken, bu kategorideki adları taşıyan öğrencilerin babalarından %15.9 oranında oy almaktadır. Yine bu kategorideki öğrencilerin babalarının %15.9'u diğer partilere oy verdiğini belirtirken, diğer seçeneğini tercih eden öğrenci babalarının genel oy oranı ancak %10.5 olmuştur.

Tarihi şahsiyet adı taşıyan öğrencilerin toplam içindeki oranı %8.8 iken, bu sayının %15.8'i, babasının AKPARTİ'ye, %26.3'ü babasının CHP'ye, %23.7'si MHP'ye, %21'i HDP'ye, %13.2'si Diğer partilere oy verdiğini belirtmektedir. AKPARTİ, burada genel tercihlere yakın oranda bir oy almakta, MHP ve CHP, bu kategoriden genele göre daha çok oy almakta, HDP ise, genele göre daha az oy almaktadır.

Ankete katılan öğrencilerin içinde oransal olarak en çok ad tercihi bulunan diğer/popüler adlar kategorisinde, popüler isim taşıyan öğrencilerin babalarının %11.4'ü AKPARTİ'yi tercih etmektedir. Halbuki babaların AKPARTİ'yi genelde tercih oranı %17 olmaktadır. Bu açıdan bu kategorideki öğrencilerin babalarının AKPARTİ'yi tercih oranları genelin %6 altındadır. Ancak CHP'de bu oran %7.3 daha fazladır. MHP'de genele göre çok farklılık yoktur. HDP açısından da aynı şeyleri söyleyebiliriz.

Sonuç

AKPARTİ, Ankete katılan öğrencilerden genel olarak %7.7 oranında oy almaktadır. Kategorilere göre baktığımızda, en çok oyu dini adlar taşıyan öğrenciler kategorisinden ortalamanın çok üstünde; doğa ve hayvan adları kategorisinden ortalama civarında; diğer kategorilerden de ortalamanın altında oy almaktadır. CHP, ankete katılan öğrencilerin genelinin %19.5'undan oy alırken, dinin adlar taşıyan öğrencilerin %12.3'ünden, yani ortalamanın yaklaşık %7 altında, doğa ve hayvan kategorisinde ortalamanın çok az altında, diğer kategorilerde de ortalamanın üzerinde oy almaktadır. MHP, ortalama olarak ankete katılan öğrencilerin %20'sinden oy alırken, tarihi şahsiyet isimler kategorisinde genelin çok üstünde oy alırken, diğer kategorilerde hemen hemen genele yakın oranda oy almaktadır. Ankete katılan öğrencilerden genel olarak en çok oy alan (%29.7) HDP, dini adlar ve doğa/hayvan kategorilerinden ortalamanın üzerinde oy alırken, popüler isimli öğrencilerden ortalamaya yakın, tarihi şahsiyetler kategorisinden ise, dikkate değer bir oranda düşük oy almaktadır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin 93'unun (%21.6'sının) meclisteki 4 partinin dışında bir partiyi desteklediğini görüyoruz. Bu kategoriye meclisteki partilerin dışında bir parti girdiği gibi aynı zamanda herhangi bir partiye oy vermemiş olanlar ve kararsızlar da girmektedir. Yine bu kategoriye, daha çok TİP, Komünist Parti v.b sol marjinal partiler ve az da olsa Muhafazakar Kürt Partisi HÜDAPAR gibi sağdaki marjinal partiler de girmektedir. Mevcut 4

partinin dışında bir partiye oy vereceğini veya hiç oy vermeyeceğini belirten öğrencilerin ad kategori açısından dağılımının çok farklı olmadığını görüyoruz.

Ankete katılan öğrencilerin babalarının öğrencilerden az da olsa farklı tercihlerde bulduklarını görüyoruz. Örneğin öğrencilerin %7.7'si AKPARTİ'ye oy vereceğini belirtirken, babaların %17'si AKPARTİ'ye oy vereceğini söylemektedir. CHP, öğrencilerden %19.5 oranında oy alırken, babalarından %22.8 oranında almaktadır. MHP öğrencilerin babalarından %20 oranında oy alırken, çocuklardan da aynı oranda oy almaktadır. HDP öğrenciler arasında öğrencilerin babalarına göre oylarını en çok arttıran parti olmuştur. Öğrenci babalarından %29.8 oranında oy alırken, öğrencilerin kendilerinden %31.2 oranında oy almaktadır. Daha radikal partilerin içinde yer aldığı diğer kategorideki partiler, babalardan %10.2 oranında oy alırken, öğrencilerden %21.6 oranında oy almaktadırlar. Bu da gençlerin orta yaş gruplarına göre daha çok radikal partilere eğilimli olduğunu göstermektedir. Oy verme davranışları açısından değerlendirme yaptığımızda, bireylerin siyasal tercihlerinin oluşmasında ailelerin çok önemli etkide bulduklarını söyleyebiliriz. Babasıyla çocuğunun aynı partiye oy verme oranının yüksek olması, siyasal tercihlerin aile içinde biçimlendiğini, az bir sapmayla da olsa siyasal tercihin kültürel bir birikim sonucu oluştuğunu, ailenin sahip olduğu kültürün sonraki nesillere güçlü bir şekilde yine aile tarafından aktarıldığını söyleyebiliriz.

Kaynakça

- Abdurrahman,V. (2004), "Türklerin Ad Verme Gelenekleri Üzerine Bir İnceleme", *Milli Folklor Dergisi*, Yıl:16, sayı:61, s.124-133
- Acıpayamlı, Orhan. (1992). "Türk kültüründe "ad koyma folkloru"nun morfolojik ve Fonksiyonel yönlerden incelenmesi. IV. Milletler Arası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildiri Kitabı, s. 1-15, Ankara:Ofset Repromat Matbaası,
- Balcı, U. (2014/2), "Türk Toplumunda Adlar ve Soyadları (Sosyo-Kültürel ve Dilbilimsel Bir Yaklaşım)", *Diyalog*, İstanbul:Seçkin Yayınları, s.111-114
- Balta, N. (2013), "Gaziantep'te Çocuklara Ad Verme Geleneği", *CIU Folklor/Edebiyat*, C.19, sayı:76,2013/4, 195-206
- Başgöz, İ. (1983), "The Meaning of Dimension of Change of Personal Names in Turkey", *Turcica*, XV, (201-218).
- Çelik, C. (2007), "Bir Kimlik Beyanı Olarak İsimler: Kişi İsimlerine Sosyolojik Bir Yaklaşım", *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 2007/2, s.5-22
- Duman, Seyyare, (1991), "Türk Kadınına Verilen Adlar", *Dilbilim Araştırmaları Dergisi* (2), s.42-44
- Gül, B. (2000/1), "Kazan Tatarlarında Kişi Adları", *Türkbilig*, Ankara, s.219-228
- Kalkandelen, H. (2008), "Türkçemizde Kullanılan Kişi Adları", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, cilt:12, sayı:2, s.57-76
- Karahan, L. (2009), "Türkçede Dini Anlamlı Bazı Kişi Adlarını Ekle Değiştirme Geleneği", *Dil Araştırmaları*, sayı:4,Bahar 2009, s.17-24
- Örnek, S. V. (2000). *Türk halk bilimi*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Öztekin, Ali, (2007), *Siyaset Bilimine Giriş*, İstanbul:Siyasal Kitabevi

- Rasonyi, L. (1988), Tarihte Türklük, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları,
- Sarıtaş, S. (2009), “Balıkesir Üniversitesi Öğrencilerinin Günümüzdeki Adlar ve Ad Verme Hakkındaki Görüşleri”, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,cilt:12, sayı:21, s.422-433
- Uysal, İ.N. (2017), “Adlar ve Ad Verme Geleneği Üzerine Bir Araştırma: Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Örneği”, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, TAED 60, 2017, 687-804.